
شش جلدی چهارده

www.ketab.ir

سرودی:

افشین شفیعی

www.ketab.ir

سرشناسه	: شفيعی، افشين، ۱۳۴۶-
عنوان و نام پديدآور	: مثنوی چهارده / سروده افشين شفيعی.
مشخصات نشر	: تهران : ميرماه، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهري	: ۳۶۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۲۳۳-۴۳۹-۷
وضعيت فهرست نويسی	: فيبا
موضوع	: شعر فارسی -- قرن ۱۴
موضوع	: Persian poetry -- 20th century
رده بندي کنگره	: PIR۸۳۴۹
رده بندي ديویی	: ۸۴۱/۶۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۴۲۷۰۰۸
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فيبا

www.ketab.ir

شنوی چهارده

• ناشر: انتشارات میرماه

• سروده‌ی: افشین شفیعی

• طراح گرافیک: مهدیه ناظم‌زاده

• لیتوگرافی و چاپ: نقش جوهر

• صحافی: افشین

• نوبت و سال انتشار: نخست / ۱۴۰۰

• شمارگان: ۵۰۰ جلد

• قیمت: ۱۰۰۰۰۰ تومان

• شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۳۳-۴۳۹-۷

تمام حقوق اثر برای سراینده و ناشر محفوظ است.

تهران، نیلوران (شهید باهنر)، خیابان مژده (شهید مصطفی مقدسی)، شماره ۶۴، طبقه ۵، واحد ۱۳
کدپستی: ۱۹۷۱۸۱۵۱۶۶ | تلفن: ۲۲۷۲۲۹۰۱ - ۲۲۷۵۹۲۰۲ - ۲۲۷۵۹۲۰۴ | تلفاکس: ۲۲۷۲۲۹۰۲
www.mirmah.com | info@mirmah.com

فهرست

..... دفتر اول	
..... مقدمه	۱۱
..... آغاز سخن	۱۵
..... حکایت مردی فاضل کودر سمرزمین فارسی می زیست به عزّ نظر و ...	۱۵
..... آمدن جوانی خمس الدین نام در محضر اوستاد و فیلان سخن گفتن وی در باب دین و دانایی	۱۶
..... غره گشتن جوان بر خویشتن و نادیده انگاشتن بدل و عنایات مرد فاضل	۱۸
..... آگاه شدن خمس الدین از اندرونی مرد فاضل که او را دختری مست و لبر و خوش اندیش،	۲۰
..... حکایت دامی و تَرزند	۲۲
..... شک آوردن فرجان مرغ به اظهار دوستی دامی و فریفتن او به یافتن زر	۲۳
..... رها شدن مرغ فرجان از دام و بشارت دادن دامی به گوهر دُریا	۲۶
..... پرسش	۲۸
..... در باب جهل و نیاز	۳۰
..... بازگشت به حکایت خمسّه	۳۲
..... گفتگوی مرد فاضل با دخت خویش	۳۶
..... روی آوردن شمسّه به خلوت خویش	۳۹
..... قصّه شاه و گدا	۴۳
..... فرستادن شاه قاصدی را به نزد گدا	۴۴
..... رساندن کوزه به دست پادشاه و فرستادن قاصدی دیگر به نزد گدا از سوی او	۴۸

۵۶	 عزیمت پادشاه در دیدار گدا
۶۴	 تراگویی شاه و گدا
۷۳	 حکایت پیرو دخت گریز پای او
۹۰	 قصه بلبل و گل
۹۵	 بازگشت به حکایت پیرو دخت گریز پای او
۹۷	 اقلیم مکفیان
۱۲۶	 هوشبند و مجلس میران
۱۳۵	 بازگشت به حکایت اقلیم مکفیان

..... دفتر دوم

۱۴۳	 بازگشت به حکایت پیرو دخت گریز پای او
۱۵۲	 بازگشت به حکایت شمس و سخن گفتن او با هم در خیال
۱۵۶	 در باب تعارض ها و عادت تضییق نزد جاهلان
۱۶۰	 بازگشت شمس به سرای پدر و تمهید مجلس دیدار
۱۶۳	 پیگیری خمس الدین عطا برخواسته خویش و تحریض نفس مُحیل بر گزروی
۱۶۶	 گفتگوی شمس با خمس الدین عطا
۱۷۴	 اندر حکایت نشان ها: قصه مهراز و دیو افسونگر
۱۷۹	 گرفتار آمدن شهداد در بند دیو و عارض گشتن فراموشی بر قوه حافظه در مهرداد
۱۸۴	 روان شدن مهراز در پی خواهر
۱۸۷	 حکایت
۱۸۸	 رخصت دادن شاه سیستان مهراز را در سفر و بنمودن آبگین پرورش به وی بهر خطر
۱۹۲	 تلبیس دیو در نمایاندن خویش چون طبیب نزد پادشاه مرو
۱۹۵	 در باب ارکان پنجگانه خیر و فضیلت
۱۹۸	 خبر شدن مهراز از مقام کردن کاهنی در کوه آتا که اهریمن مرید او بود
۲۰۴	 گرفتار آمدن گُلام در دام مکر کاهن
۲۰۷	 روی نمودن مهراز سوی قلعه و بفریفتن کاهن افسون کار

۲۱۱.....	کشته شدن کاهن به تدبیر مهراز و گریختن کرکس سیاه سوی دیو.....
۲۱۴.....	شهود مهراز بر مقصود پَرُوخش و باطل نمودن سحر دیو.....
۲۲۴.....	بگریختن دیواز مَرُو در پی هجوم مهراز و ابقای شَر در بطن آدمیان.....
۲۲۷.....	حکایت شیخ خطیب و جمع مستان.....
۲۳۵.....	فروزان شدن مهر مهرداد در دل مهراز.....
۲۳۸.....	فراخواندن پَرُوخش و اندرز وی به گفتگوی با شاهزاده مرو که عشق را جز با مدارا.....
۲۴۱.....	بازگشت به حکایت شمس: فراخواندن خمس الدین مرندیم پیر را دیگر بار به نزد خویش و.....
۲۴۴.....	پندهای هفت گانه پیر برای رهایی.....
۲۵۵.....	قصه ماهی و جهانگرد.....
۲۶۷.....	بازگشت به حکایت خمس الدین عطا.....
۲۷۲.....	در باب توصیف پنج گونه خبر.....
۲۷۵.....	حکایت تیمور لنگ و دو برادر.....
۲۸۲.....	بازگشت به توصیف پنج گونه خبر.....
۲۸۴.....	اصل دُزیا.....
۲۹۷.....	قصه بحری و وال و یافتن پَرُوخش مرغ اساطیری.....
۳۱۴.....	بازگشت به حکایت خمس الدین و شمس.....
۳۱۵.....	صحبت شاه لوت با شیخ فاضل.....
۳۲۴.....	تراگویی شاه لوت با شمس.....
۳۳۱.....	داستان مهراس و دو خواهر.....
۳۵۲.....	بازگشت به تراگویی شاه لوت با شمس.....
۳۵۴.....	پایان سخن.....

مقدمه

مثنوی چهارده محصول تلاشی است ده ساله، برای احیای سبک و سیاق مثنوی معنوی، هفتصد و اندی سال پس از آن، در آغاز هزار و چهار صد شمسی. از این منظر، سراینده تلاش داشته اثری متفاوت و بدیع در شعر امروز پارسی پدید آورد. هر چند تمام سعی این بوده است که در قالبی مشابه با مثنوی مولانا، آن حوزه معنایی گسترده تر گردد. علی‌رغم شباهات‌های ساختاری و شکلی با مثنوی بی‌بدیل مولانا، نکات متمایز و مهمی در این باره قابل توجه هستند. نخست این‌که در مثنوی چهارده یک داستان اصلی وجود دارد که مثنوی با آن شروع و در نهایت با همان به پایان می‌رسد. داستان اصلی مربوط می‌شود به جوانی جویای نام و جاه به نام خمس‌الدین عطا که می‌خواهد با شمس، دختر استاد صاحب فضل خود ازدواج کند. فصل اولیه او، وصلت به نیت ارتقای موقعیت اجتماعی‌اش است. اما پس از آن‌که با شمس دیدار و گفتگو می‌کند، شیفته شخصیت و وجاهت وی می‌شود و تحولی در او شکل می‌گیرد. سایر داستان‌ها که برخی با داستان اصلی هم مرتبط هستند، لابلای آن قصه اولیه آمده‌اند.

دوم این‌که قصه‌های مثنوی چهارده، جدید و محصول اندیشه خود سراینده هستند. البته محتوای این داستان‌ها با سبک و شیوه داستان‌گویی قرن ششم و هفتم هجری مشابه است. موضوع اصلی آن‌ها یا در بستری عاشقانه بیان شده، یا رویکردی عارفانه دارد، یا به نزاع خیر و شر می‌پردازد، و یا با درون‌مایه اجتماعی و انسانی شرح شده است. قصه‌ها تکراری نیستند، گرچه برخی عناصر داستانی مشابه با گذشته، اینجا با پردازشی جدید مطرح می‌شوند. برای مثال، مشابه با پرندۀ افسانه‌ای سیمرغ در شاهنامه، اینجا نیز با مرغی خیالی آشنا می‌شویم به نام پروّخش. نحوه فراخواندن پروّخش و عملکرد او، اما، متفاوت و برخلاف سیمرغ، نقش اصلی او آگاهی‌بخشی و روشن ساختن ضمیر مخاطبش است.